

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Göteborgske

Spionen.

 Lördagen, den 23 Julii, 1768.

Min Herre *!

Jag nyttjar en ledig stund, at tänka på Herr Författarens yttrande i Göteborgs Nyheter, se N:o 5 och 6. Jag wil ej tala om hvarken Herrar Studerandes eller Handelsbetjensers skickeligheter, ehuru därtill gifves stor anledning; emedan de förra uphöges, och de senare nedsänkas förmycket: det är nog at hwar opartisk Läsare, ser af målningen en partisk penna, och den har i alla tider, äfwen som nu, öfverraskat sin anförare. Jag wil ej heller inwella Läsaren i någon widlyftighet, mindre så owärdigt, som Herr Författaren, förtala mine med-människor, utan går til saken.

Det kan wara wäl nog, at Herr Författaren af omrörda Nyheter, recommenderar fatige studerande til Handels-Contoir, hållt när de ej se sig någon utväg at kunna wederbörligen fortsätta sina studier; men så kan han til-

Gg

lika

* Detta är insändt och göres på begäran allmänt, ehuru något sent.

lifa omöjeligen neka, at det ju wore en för-
 wänd ordning, at först studera i 8 til 9 år, och
 sedan gifwa sig til et Köpmans-Contoir, hwar-
 åst den studerande, til åfventyrs, fick tjena 4 el-
 ler 5 år, innan någon lön kunde bestås, eller
 at han wore i stånd göra någon betydande
 tjänst. Men jag erindrar mig, at Herr För-
 fattaren gör Handels-wetenskapen så lätt, se
 N:o 6: 42 sidan, at en Studerande, efter en
 månads öfning, skulle uträtta mer än 4 Han-
 dels-betjenter. Hwad skal jag svara härtil?
 Jo, det är bäst at gifwa Herr Författaren et
 litet begrep om Handels-wetenskapen, och det
 igenom några frågor. Kan en Studerande
 på en månads tid lära räkna och skrifwa så
 fullkomligen som et Handels-Contoir åskar af
 en Löntagande Handels-betjent? Kan han lä-
 ra Bokhålleriet, den rara wetenskapen, til al-
 la sina widsträcktare grenar? Kan han komma
 til kundskap om länders producter, och hwaråst
 wi kunna hämta dem för lindrigaste priset:
 hwad waror wi nödwändigast behöfwa, och
 hwar wi fördelagtigast kunna sälga våra eg-
 na öfverflödiga? Begriper han egna och främ-
 mande Nationers förbund, Lagar och Förord-
 ningar, som angå handelen i allmänhet? Fat-
 tar han huru med werel-saker förhållas, til si-
 na mångfaldiga omständigheter? Wet han
 hwad tull, omkostningar, belöningar, förbud
 m. m. gifwas, på in- och utgående waror, i
 hwart och et land? Lärer han känna främ-
 mande

mande mynt, wigt och mät, samt sättet at reducera den ena Nationens i den andras? Genomtränger han alt hwad som rörer skeps försäkrings wäsendet, til des mångtaliga beskafsheter? Och detta alt, NB. på en månads tid.

Eho som fåster sine tankar på den förunderliga penninge-rörelsen i hela werlden, tillika med Aegios natur, sättet at bringa Banco til courant mynt, och twårtom; eller på de faststälta bruk inellan Handlande i wexel-mål, för allmänna creditens bibehållande: på de oräsneliga särskilda förrätningar, som dela en Köpmans göromål, för egen, i bolag, eller för andres räkning i trasserande och remitterande, skeps fragtande til åtskilliga werlds delar; redier m. m., jag säger, eho som med tilbörlig upmärksamhet betraktar alt detta, at förtiga den stickelighet, som fordras wid breswexling i flera språk, kan ej annat än medgifwa mig, at til en rått insigt uti så många wigtiga föremål, fordras mer än Herr Författaren, rått enfaldigt, inbillar sig, och ej mindre än åtskilliga års stitiga theoretiska och practiska öfningar. Den minsta af desse upräknade puncter, jag talar af försarenhet, fordrar långt mer än en månads tid, at lära til gangs; det måtte då wara af den snitrikaste Student, som gifwes under solen.

Best därför är, at låta hwar och en anwändas i det stånd han är upfostrad; om wi eljest ästunde ordning, och wälgång i landet.

Jag slutar med M. Montaignes ord. Jag önskar, säger denne lärde mannen, at Valuel och Pompejus, ane namnkunnige Danemåstare i hans tid, kunde blott genom åskådandet låra oss at dansa och göra caprioler, som somlige Pedanter vilja upodla vårt förstånd, utan at wi behöfve öfwa oss; eller at wi kunde låra rida, handtera et gewär, spela på lutan och sjunga efter noter, utan at lägga hand därwid; eller som andre försöka, at göra oss til fulkomlige domare, ja, wåltalige, utan at låra oss at döma eller tala rätt. Jag lägger til, eller som Författaren i Nyheterna, önskar någon wille låra oss åtskilliga wetenskaper under en månads öfning. En rar Informator, och hwilke ömme Föräldrar skulle nåka honom 2000 Dal. S:mts lön.

S. D.

Min Herre!

Finland är mit hemwiff, och äfwen min födelse-ort. Jag känner er såsom Espion i Götteborg, och det endast under någon liten tid jag waret här i Staden.

Jag är ej pränumerant (ho kan på så aflägsne orter wara det, när post porto på närmaste tre gångor öfwerstiger pränumerations summan) men begår likwäl at min Herre, i sit Bekoblad, wil med några ord nämna en ordning

ning genom tiggeri, hvilken jag, under mina resor, i synnerhet här, blifvet warse.

Man oroas här i Staden ej allena på gator och gränder, utan ock stundeligen uti husen af en höp medmänniskor, som falla sig, och förmodeligen äro, torstige och olyckelige. At desse äro det, fruktar jag hårrörer mindre af deras eget förwällande, än andres. De rike och mäktige böra wara de faniges förmyndare; men huru de här i Staden gå ifrån detta förmynderskap lemnar jag er sjelf at betänka. Människjofärllek, och ingen annan affigt twinggar mig til at säga er min mening. Huru wäl woro det icke om denna betänkelige ordning kunde rättas! Förblifwer.

(Swar härnest.)

Stads Nyheter.

Inkomne äro Skepparne Helse Knappe ifrån London med packhusgoods, Anders Hög ifrån Erofwyck med salt, och Robert Blyth ifrån Dundy med barlast.

Utgångne äro Skepparne Francis Bell til Stockton, John Pulleine til Hull, James Webster til Dundie, George Fothergil til Newcastle, Thomas Yetton til Aloba, William Hay til Sunderland, James Davie til Ellmouth, Jöns Simonsson til Hamburg, alle med järn och bräder.

Kyrko-tidningar

I Domkyrko-Församlingen födde 2 Gossar och 1 Flickobarn. Vigde Coophardie Capitain Samuel Broman och Jungfru Brita Catharina Andersson, Borgaren i Landsersna Johan Georg Lundgren och Enkan Helena Christina Bernberg. Döde Enkan Caissa Bratt, 78 år, af ålderdom: Wagnmästaren Monjeus Hustru Maria Edman, af feber: en döf och dum, samt til namn och hemwist obekant mansperson wid 30 års ålder, och 1 barn af slag.

I Dyfka Församlingen wigde Engelsmannen Ninian Wyse och Jungfru Anna Christina Friederica Schmidt.

I Kronhus-Församlingen födde 2 barn. Wigde Soldaten David Weldts och Enkan Maria Christina Linderberg. Döde affskeddade Soldaten Olof Norman, af tårande sjukdom och 1 barn af slag.

Framkommer til Catechismi-Förhör: Måndagen Spannemålsгатans Rote. Tisdagen Dwarnebergsgатans Rote. Onsdagen Masthugget och Haga Roten.

Rundgörelser.

Til förtretelighetens förebyggande å flera stador, gifwes härmedels tilkänna, at, däråst någon skulle förekomma en Cautions-skift, som af framledne Supercargeuren Frans Walter

Walter underteknad, och hvars flera bedrägeliga omständigheter man håller betänkeligt at här anföra; är för et til hjälpsamhet benäget hjerta rådeligast, at den gången göra sig hårdt och mistroget.

En i staden och på landet wäl öswad Hus hällerka, som tillika förstår god matlagning är ledig til Michaelis tid. Widare kundskap meddelas här på Tryckeriet.

Til Michaelis tid ästundas af et ordinairt Hushåll, 2 a 3 rum jämte kök. Den som kan aflåta dylika rum får af mig weta Hysesmannen.

Om någon ästundar tilhandla sig en half gård, belägen på Kyrkogatan, bestående af 5 rum, alla i öfra wåningen; gifwer jag muntlig anwijning på Egaren.

En öfwerwåning, wid östra hamnegatan belägen, uplåtes emot billig hyra, bestående den samma af en sal, och twänne kamrar åt gatan samt et rum och kök åt gården, med wisterhus och wind, jämte halfwa nyttjande råsten af brygguset. Handelsmannen Hammars Enka, nu boende uti Herr Capt. Falbergs hus i Masthugget, lemnar här om tillräckeligare underrättelse.

Godt salt öre kött i tunnor fins til köps hos Herr G. B. Santesson.

Hos Herr Peter N. Flodin finnes et parti stockfisk, Danskiger hwete, Tyskt och Skånkt malt, samt maculatur papper til salu, alt emot billigt pris. Ega

Egaren til följande Böcker har, i anseende därtill, at han ej ännu, ibland sina papper, igenfunnet en behörig annotation, sedt sig föranslåten at härmed åter anmoda sine Lantagere om återställningen. Skulle någon hafwa en eller annan af dessa böcker, och ej påminna sig rättte Egaren; nämner jag honom.

- 1 Barclai Argenis, på Swenska, in 4to.
- 3 Swenska Lagen, in 4to, däruti äfwen är Wildes Tractat om Lagarne, tillika med Collings Register, samt de äldre Kongl. Förordningar, angående Charta Sigilata. I boken äro skrefne tvåan ne des förre Egares Namn, David Memsen och Carl Leonh. Dryander.
- 4 Collectio Rerum Curiosarum, in 8vo.
- 5 Baumgartsens Moralsche Theologie.
- 6 Hollbergs Moralske Tanker, på Danska.
- 7 Dito Peder Paars.
- 8 Dito Sammenlignede Heltinder, 2 Delar, alla i Franska band med förgylta ryggar.
- 9 Norrkrosses Lefwernes Beskrifning, på Danska.
- 10 Cessarinman Annas och Hertig Virons Lefwerne.
- 11 Turselinus de Particulis.
- 12 Brandenburgische Geschichte, aldeles ny.
- 13 Danske Kempe- & Wisor, i Franskt band.
- 14 Pastor fido, på Italienska och Franska.
- 15 Correspondence Historique & Critique, par J. Kraak.